

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Філософський факультет

Кафедра релігієзнавства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заст. декана
філософського факультету

Дмитро НЕЛІПА

«31» 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Релігії стародавніх цивілізацій та національні релігії

для студентів

галузь знань	03 Гуманітарні науки
спеціальність	031 Релігієзнавство
освітній рівень	перший (бакалаврський)
освітня програма	Релігієзнавство
спеціалізація	-
вид дисципліни	обов'язкова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2021/2022
Семестр	I, II
Кількість кредитів ECTS	7
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	іспит

Викладачі: Предко Олена Іллівна, д.ф.н., професор кафедри релігієзнавства

Швед Зоя Володимирівна, д.ф.н., професор кафедри релігієзнавства

Пролонговано: на 2022/2023 н.р. (Маслікова Л.І.) «31» од 2022 р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Розробники: Предко Олена Іллівна, д.ф.н., професор кафедри релігієзнавства
Швед Зоя Володимирівна, д.ф.н., професор кафедри релігієзнавства

Затверджено
« 26 » серпня 2021 р.

Зав. кафедри релігієзнавства
Євген ХАРЬКОВЩЕНКО
(Євген ХАРЬКОВЩЕНКО)

Протокол № 1 від « 26 » серпня 2021 р.

Схвалено науково - методичною комісією філософського факультету

Протокол від «31» серпня 2021 року №2
Голова науково-методичної комісії Ірина МАСЛІКОВА (Ірина МАСЛІКОВА)

« 31 » 08 2021 року

Традиційно на 2022-2023 н.р. Зр. № 31.08.22.

Маслікова Т.Т. Ірина МАСЛІКОВА

ВСТУП

1. Мета дисципліни – забезпечити оволодіння знаннями з історії релігії стародавніх цивілізацій, формування цілісного уявлення студентів про них, їх взаємозв'язок з подальшими релігійними традиціями, осягнення їх сутності та з'ясування місця та ролі у системі світової духовної культури. Розкрити зміст релігійного та філософсько-релігійного типів світобачення на прикладі національних релігій. Через аналіз конкретно-історичних форм національних релігій виокремити їх основоположні ідеї, функції та способи практичного втілення. Проаналізувати особливості суспільно-історичних умов виникнення та трансформації національних релігій.

2. Вимоги до вибору навчальної дисципліни.

1. До початку вивчення курсу студенти повинен **знати** основні характеристики релігійних традицій світу; історичні особливості релігієгенезу.

2. **Вміти** використовувати інформаційні і комунікаційні технології; шукати, обробляти та аналізувати інформації з різних джерел; збирати та інтерпретувати інформацію щодо феноменів та явищ культури; аналізувати сутність, властивості та інші системні характеристики феномену релігії із застосуванням спеціальних методів релігієзнавства; застосовувати міждисциплінарний підхід при вивченні релігійних феноменів.

3. **Володіти елементарними навичками** наукового дослідження та управління інформацією; здатністю до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; здатністю використання інформаційних і комунікаційних технологій.

3. Анотація навчальної дисципліни: дисципліна «Релігія стародавніх цивілізацій та національні релігії» знайомить студентів з основними характеристиками національних релігій та особливостями їх доктринальних положень і культової практики. Навчальна дисципліна знайомить студентів із основними релігійними системами стародавніх цивілізацій, які є складовою духовної культури. Визначається основний понятійно-категоріальний каркас, який слугує методологічним підґрунтям даних релігійних традицій. З'ясовуються джерела, історична генеза релігій стародавніх цивілізацій, їх зв'язок та сутнісні характеристики, акцентується увага на їх особливостях, на їх ремінісценціях у подальших релігійних традиціях та кореляцію в сьогоденному релігійному просторі.

Визначається предмет, завдання, теоретичні основи методології конфесіології релігії. З'ясовуються основні особливості диференціації народних ранньонаціональних та національних релігій світу. Розглядаються історичні форми та види національних релігій. Пояснюється взаємозв'язок між змістом релігійного вчення та особливостями релігійної практики.

4. Завдання (навчальні цілі) – ознайомити студентів з історією, основними характеристиками та особливостями національних релігій світу їх конкретно-історичних форм; розкрити особливості інтерпретації феномену національні релігії та проаналізувати їх вплив на процес націогенези; розглянути національні релігії в їх конкретно-історичних формах; ознайомити студентів з історією виникнення, формування та функціонування національних релігій; сформувати цілісне уявлення про особливості та зміст різних форм національних релігій світу; розвинути навичку творчого мислення на основі компаративного та порівняльного аналізу національних релігій як елементу національно-культурного розвитку. Надати студентам цілісну систему знань про «Релігії стародавніх цивілізацій», основну проблематику, дослідницькі підходи та методології їх вивчення. В результаті навчання студенти мають не лише продемонструвати масив теоретичних знань, але й засвоїти та використовувати ці знання у своїх самостійних дослідженнях різних напрямів релігієзнавчої науки, вміючи надавати неупереджену експертну оцінку різним історичним релігійним системам.

Дисципліна спрямована на формування наступних програмних компетентностей:

ЗК 4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 8. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово

ФК.2. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань

ФК 6. Здатність використовувати у професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку релігій світу, типологію та історичні форми релігійних традицій.

5. Результати навчання:

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація 4. автономність та відповідальність)		Методи викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
	Знати:			
1.1	Основні поняття, методи, принципи аналізу релігій стародавніх цивілізацій, їх роль у системі інших релігійних традицій, особливості теоретичного аналізу національних релігій;	Лекція, семінар, самостійна робота	Усна доповідь, презентація самостійного дослідження, іспит	5
1.2	основні підходи до класифікації язичництва, їх критичне осмислення та обґрунтування власної точки зору, основні підходи до визначення місця та ролі національних релігій в процесі релігієгенези та формування національних спільнот;	Лекція, семінар, самостійна робота	Усна доповідь, презентація самостійного дослідження, іспит	5
1.3	основні релігійні системи стародавніх цивілізацій, спільне та відмінне в них, їх культову систему, віроповчальні настанови, основні характеристики національних релігій;	Лекція, семінар, самостійна робота	Усна доповідь, презентація самостійного дослідження, іспит	10
1.4	джерела основних релігійних систем стародавніх цивілізацій, основні священні тексти, особливості політеїстичних та монотеїстичних національних релігій;	Лекція, семінар, самостійна робота	Усна доповідь, презентація самостійного дослідження, іспит	5
1.5	особливості основних історичних форм релігій стародавніх цивілізацій, історію появи, формування та особливості функціонування національних релігій.	Лекція, семінар, самостійна робота	Усна доповідь, презентація самостійного дослідження, іспит	10
1.6	Загальну характеристику процесу релігієгенезу на етапі становлення національних спільнот	Лекція, семінари, самостійна робота	Усні доповіді, презентація самостійного дослідження, іспит	5
	Вміти:			
2.1	обґрунтовувати власну світоглядну позицію щодо тих чи інших релігійних систем стародавніх цивілізацій, визначати особливості ідентифікації національних релігій;	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, презентація самостійного дослідження	5

2.2	розуміти й об'єктивно оцінювати різноманітні форми релігійних вірувань, визначати місце національних релігій конкретно-історичного етапу формування національних спільнот;	Семінар, Самостійна робота	Усні доповіді, презентація самостійного дослідження	10
2.3	застосовувати одержані знання при вирішенні професійних завдань, при дослідженні тих чи інших релігієзнавчих досліджень, визначити роль релігійного фактору у формуванні особливостей релігійного світогляду та збереженні національної ідентичності;	Семінар, Самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження	10
2.4	визначати місце релігій стародавніх цивілізацій у контексті світової релігієзнавчої науки, визначати місце національних релігій у духовному житті народу та їх вплив на формування особливостей національних культур;	Семінар, Самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження	5
2.5	аналізувати особливості релігійних доктрин національних релігій;	Семінари, Самостійна робота	Усна доповідь, презентація самостійного дослідження, іспит	5
2.6	аналізувати форми репрезентації національних релігійних традицій.	Семінар, Самостійна робота	Усні доповіді, презентація самостійного дослідження, іспит	5
	комунікація:			
3.1	демонструвати здатність до вільної комунікації мовою навчання	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусія, презентація самостійного дослідження	3
3.2	використовувати знання іноземних мов для аналізу інформаційних інтернет-ресурсів, читання новітньої релігієзнавчої літератури під час підготовки до семінарських занять та виконанні самостійних робіт	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження	3
3.3	презентувати результати проведених релігієзнавчих досліджень та здійсненої самостійної роботи у	Самостійна робота, семінари	Дискусії, усна доповідь, презентація самостійного дослідження.	3

	вигляді доповідей, повідомлень, презентацій.			
	автономність та відповідальність:			
4.1	самостійно шукати та критично опрацьовувати літературу з історії національних релігій, вільно володіти методами обробки, аналізу та синтезу наукової інформації	Самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження	2
4.2	Працювати в групі під керівництвом, вирішуючи завдання, пов'язанні із аналізом результатів існуючих досліджень, та порівнювати їх із результатами власних проведених досліджень	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження	5
4.3	приймати самостійні рішення щодо вибору методів та форм власного релігієзнавчого дослідження	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження	4

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни Програмні результати навчання	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	1.6	2.1	2.2	2.3	2.4	2.5	2.6	3.1	3.2	4.1	4.2	4.3
ПРН 1. Вільно спілкуватися з професійних питань державною та іноземною мовами усно і письмово, використовувати мови для ефективної міжкультурної комунікації.	+	+											+	+	+	+	+
ПРН 2. Ефективно працювати з інформацією з різних джерел, критично її аналізувати, інтерпретувати, класифікувати, систематизувати з метою розв'язання релігієзнавчих проблем	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+					+
ПРН 6. Характеризувати основні етапи історії релігій світу, особливості історичної типології релігійних уявлень	+		+	+					+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН 8. Критично оцінювати й аналізувати інформацію різних джерел з релігієзнавчої проблематики	+	+	+	+	+	+	+							+	+	+	+

ПРН 13. Здійснювати аналіз релігійних текстів за допомогою знання однієї із давніх мов.	+	+	+								+	+	+	+	+	+	+	+	
ПРН 15. Мати навички участі в наукових та/або прикладних дослідженнях у галузі релігієзнавства	+							+	+	+	+					+	+	+	+

I семестр

7. Схема формування оцінки

7.1. Форми оцінювання

Контроль знань здійснюється за системою ECTS, яка передбачає дворівневе оцінювання засвоєного матеріалу, зокрема **оцінювання теоретичної підготовки** – результати навчання (знання 1.1 – 1.6), що складає 40% від загальної оцінки та **оцінювання практичної підготовки** – результати навчання (вміння 2.1-2.6); (комунікація 3.1-3.3); (автономність та відповідальність 4.1-4.3), що складає 60% загальної оцінки.

Оцінювання семестрової роботи:

1. **Усна доповідь, доповнення та участь в дискусіях на семінарах:** ПРН 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 1.6, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5, 2.6, 3.1, 3.2, 3.3, 4.1, 4.2, 4.3 – 8 / 15 балів
2. **Самостійна робота №1 (На основі самостійного пошуку та опрацювання спеціальної наукової та навчальної літератури подати понятійне визначення наступних термінів «релігії стародавніх цивілізацій», «народні релігії», «язичництво» (реферат)):** ПРН 1.1, 2.1, 3.1, 4.1 – 10 / 15 балів

Семестрову кількість балів формують бали, отримані студентом у процесі засвоєння матеріалу з усіх частин навчальної дисципліни. Загальна семестрова оцінка складаються із балів, отриманих за 1) аудиторну роботу (усні доповіді, доповнення та участь в дискусіях на семінарах), 2) самостійну роботу. Всі види робіт в семестрі мають в підсумку:

- в максимальному вимірі 30 балів
- в мінімальному вимірі 18 бали

У разі відсутності на семінарському занятті студент має відпрацювати завдання на семінар в письмовій формі.

Підсумкова контрольна робота в письмовій формі - ПРН 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 1.6, 2.5, 2.6 – 12 / 20 балів

Проміжне оцінювання:

Кількість балів з першої частини дисципліни (максимум 50) визначається як сума балів за систематичну роботу впродовж семестру з урахуванням підсумкової контрольної роботи.

При простому розрахунку отримуємо:

	Семестрова кількість балів	Підсумкова контрольна робота	Підсумкова оцінка з першої частини дисципліни
<i>Мінімум</i>	18	12	30
Максимум	30	20	50

II семестр

7. Схема формування оцінки

7.1. Форми оцінювання

Контроль знань здійснюється за системою ECTS, яка передбачає дворівневе оцінювання засвоєного матеріалу, зокрема **оцінювання теоретичної підготовки** – результати навчання (знання 1.1 – 1.6), що складає 40% від загальної оцінки та **оцінювання практичної підготовки** – результати навчання (вміння 2.1-2.6); (комунікація 3.1-3.3); (автономність та відповідальність 4.1-4.3), що складає 60% загальної оцінки.

Оцінювання семестрової роботи:

3. **Усна доповідь, доповнення та участь в дискусіях на семінарах:** РН 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 1.6, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5, 2.6, 3.1, 3.2, 3.3, 4.1, 4.2, 4.3 – 10 / 16 балів

4. **Самостійна робота №1** (Підготовка доповіді за темою «Особливості класифікації національних релігій»): РН 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 1.6, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5, 2.6, 3.1, 3.2, 3.3, 4.1, 4.2, 4.3 – 4 / 7 балів

Самостійна робота №2 (Підготовка презентації на тему «Конкретно-історичні форми національних релігій»): РН 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 1.6, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5, 2.6, 3.1, 3.2, 3.3, 4.1, 4.2, 4.3 – 4 / 7 балів

Семестрову кількість балів формують бали, отримані студентом у процесі засвоєння матеріалу з усіх частин навчальної дисципліни. Загальна семестрова оцінка складаються із балів, отриманих за 1) аудиторну роботу (усні доповіді, доповнення та участь в дискусіях на семінарах), 2) самостійну роботу (Підготовка доповіді за темою «Особливості класифікації національних релігій», Підготовка презентації на тему «Конкретно-історичні форми національних релігій»). Всі види робіт в семестрі мають в підсумку:

- в максимальному вимірі 30 балів
- в мінімальному вимірі 18 бали
- У разі відсутності на семінарському занятті студент має відпрацювати завдання на семінар в письмовій формі.

Підсумкове оцінювання у формі іспиту:

Іспит у письмовій формі - РН 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 1.6, 2.5, 2.6 – 12 / 20 балів

Екзаменаційне оцінювання відбувається в письмовій формі. Білет складається з 2 питань, кожне з яких оцінюється за шкалою 10 балів, що в загальному підсумку дає 20 балів за іспит.

Студент не допускається до іспиту, якщо під час семестру набрав менше, ніж 20 балів.

Для отримання загальної позитивної оцінки з дисципліни оцінка за іспит не може бути меншою 12 балів. У випадку, коли студент на іспиті набрав менше 12 балів, вони не додаються до семестрової оцінки (незалежно від кількості балів, отриманих під час навчального періоду). В екзаменаційній відомості у колонці «бали за іспит/ екзамен» ставиться «0», а в колонку «підсумкова оцінка з дисципліни» переноситься лише кількість балів, отриманих під час семестру. Рекомендований мінімум допуску до іспиту – 36 балів

Таким чином, підсумкова оцінка з дисципліни (мінімум 60, максимум 100 балів) складається із суми кількості балів за семестр (мінімум 36, максимум 60 балів) та екзаменаційної роботи (мінімум 12, максимум 20 балів).

При простому розрахунку отримуємо:

	Семестрова кількість балів	Іспит	Підсумкова оцінка з дисципліни
Мінімум	$18+18=36$	$12+12=24$	60
Максимум	$30+30=60$	$20+20=40$	100

7.2 Організація оцінювання:

I семестр

Семестрова робіт		Семестрова кількість балів	
		Min – 18 бали	Max – 30 балів
Усна відповідь	Протягом семестру	«2» x 4 = 8	«3» x 5 = 15
Самостійна індивідуальна робота	(На основі самостійного пошуку та опрацювання спеціальної наукової та навчальної літератури подати понятійне визначення наступних термінів «релігії стародавніх цивілізацій», «народні релігії», «язичництво» (реферат))	«10» x 1 = 10	«15» x 1 = 15
Підсумкова контрольна робота		12	20
Підсумкова оцінка з дисципліни за I семестр		30	50

II семестр

Семестрова робіт		Семестрова кількість балів	
		Min – 18 бали	Max – 30 балів
Усна відповідь	Протягом семестру	«2» x 5 = 10	«4» x 4 = 16
Самостійна індивідуальна робота	Підготовка доповіді за темою «Особливості класифікації національних релігій» (перша половина семестру)	«4» x 1 = 4	«7» x 1 = 7
Самостійна індивідуальна робота	Підготовка презентації на тему «Конкретно-історичні форми національних релігій» (друга половина семестру)	«4» x 1 = 4	«7» x 1 = 7
Іспит у письмовій формі		12	20

Підсумкова оцінка з дисципліни за II семестр		30	50
--	--	----	----

I семестр

Критерії оцінювання:

1. Аудиторна робота

Усна відповідь:

3 балів – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, використовуючи обов'язкову та додаткову літературу

2 бали - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу. Допускаються несуттєві неточності

1 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, не спирається на необхідну навчальну літературу, Має у відповіді суттєві неточності

2. Самостійна робота:

15-14 балів студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість проведеного дослідження / письмової роботи

13-10 балів - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність та достовірність проведеного дослідження / письмової роботи. Допускаються несуттєві неточності

9-5 балів - в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідну навчальну літературу, робота містить суттєві неточності

4-0 балів - не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки в роботі. Демонструє не самостійність у виконанні завдань

Семестрову кількість балів формують бали, отримані студентом у процесі засвоєння матеріалу протягом навчання та результаті іспиту

3. Підсумкова контрольна робота:

10-9 балів студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість письмової роботи

8-6 балів - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність та достовірність проведеного дослідження / письмової роботи. Допускаються несуттєві неточності

5-4 балів - в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідну навчальну літературу, робота містить суттєві неточності

3-0 балів - не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки в роботі. Демонструє не самостійність у виконанні завдань

II

семестр

Критерії оцінювання:

1. Аудиторна робота

Усна відповідь:

4 балів – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, використовуючи обов'язкову та додаткову літературу

3 бали - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу. Допускаються несуттєві неточності

2 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, не спирається на необхідну навчальну літературу, Має у відповіді суттєві неточності

1 бали – не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки у відповіді

2. Самостійна робота:

7 балів студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість проведеного дослідження / письмової роботи

6-5 балів - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність та достовірність проведеного дослідження / письмової роботи. Допускаються несуттєві неточності

4-2 балів - в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідну навчальну літературу, робота містить суттєві неточності

1 балів - не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки в роботі. Демонструє не самостійність у виконанні завдань

3. Кожне питання в екзаменаційній роботі (в білеті 2 питання):

10 -9 балів студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість письмової роботи

8-6 балів - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність та достовірність проведеного дослідження / письмової роботи. Допускаються несуттєві неточності

5-4 балів - в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідну навчальну літературу, робота містить суттєві неточності

3-0 балів - не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки в роботі. Демонструє не самостійність у виконанні завдань

7.3 Шкала відповідності:

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

**СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ**

I семестр

№ п/п	Назва лекції	Кількість годин		
		лекції	семінари	С/Р
<i>Змістовий модуль 1 Методологічні засади дослідження релігії стародавніх цивілізацій</i>				
1	Тема 1 . Релігії стародавніх цивілізацій: виникнення, етапи та особливості	2		2
	Праця Гримич М.В. «Язичництво»		2	2
2	Тема 2. Класифікація релігій стародавніх цивілізацій	2		2
3	Тема 3.Релігії стародавніх цивілізацій у дослідженнях мислителів	2		2
<i>Змістовий модуль 2. Історичні форми релігій стародавніх цивілізацій</i>				
4	Тема 4. Давньоєгипетська релігійна система	4		2
	Давньоєгипетська книга мертвих. Слово спрямованого до Світла		2	2
5	Тема 5. Релігії народів Межиріччя	4		2
6	Релігійна система народів стародавньої Месопотамії		2	
7	Самостійна робота №1. На основі самостійного пошуку та опрацювання спеціальної наукової та навчальної літератури подати понятійне визначення наступних термінів «релігії стародавніх цивілізацій», «народні релігії», «язичництво» (реферат)			10
8	Тема 6. Релігія давніх кельтів і германців	2		2
7	Тема 7. Релігії найдавніших цивілізацій Америки	2		2
	Вірування давніх майя		2	2
8	Тема 8.Релігійні вірування слов'ян	4		4
	Релігійні вірування східних слов'ян		2	
9	Тема 9. Давньогрецька релігія	4		2
	Праця Гесіода «Теогонія»		1	2
	Праця М.Куна «Легенди і міфи Стародавньої Греції»		1	2
10	Тема 10. Релігія Давнього Риму	2		4
	Особливості давньоримської релігії		2	2
	<i>Підсумкова контрольна робота</i>	2		
8	Всього	30	14	46

Загальний обсяг – **90 год.**, в тому числі:
Лекцій – **30 год.**
Семінари – **14 год.**
Самостійна робота – **46 год.**

II

семестр

№ п/п	Назва лекції	Кількість годин		
		лекції	семінари	С/Р
Частина 1 „ Методологія дослідження національних релігій ”				
1	Тема 1. Національні релігії їх сутність та особливості.	2		2
2	Тема 2. Тлумачення національних релігій в дисциплінарному релігієзнавстві	2	2	2
3	Тема 3. Особливості методологічних настанов при вивченні національних релігійних традиції Сходу в сходознавстві та конфесіології релігії.	2	2	2
4	Тема 4. Загальна характеристика іудаїки	2	2	2
5	Тема 5. Особливості релігійно-філософського мислення в національних релігіях	2	2	2
6	Тема 6. Національні релігії у предметному полі практичного релігієзнавства.	2	2	2
7	Тема 7. Класифікація національних релігій	2	2	2
	<i>Самостійна робота № 1.</i> Підготовка доповіді за темою «Особливості класифікації національних релігій»		2	10
Частина 2 „ Конкретно-історичні форми національних релігій ”				
8	Тема 8. Релігійні системи стародавнього Ірану.	2	2	2
9	Тема 9. Національні релігійні традиції протоіндійської та давньоіндійської цивілізацій.	2	4	6
10	Тема 10. Релігії Китаю.	4	2	6
11	Тема 11. Автохтонні релігійні вірування в Японії.	2	2	2
12	Тема 12. Загальна характеристика іудаїзму.	4	2	6
13	Тема 13. Національні релігії сучасності	2	2	4
	<i>Самостійна робота №2.</i> Підготовка презентації на тему «Конкретно-історичні форми національних релігій»		2	10
	ВСЬОГО	30	30	60

Загальний обсяг 120 год.,

в тому числі:

Лекцій – 30 год.

Семінари – 30 год.

Самостійна робота - 60 год.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА I семестр:

Основна: (Базова)

1. *Гримич М.В. Язичництво* URL: http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?Z21ID=&I21DBN=DOP&P21DBN=EIU&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=eiu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=TRN=&S21COLORTERMS=0&S21STR=Yazychnytstvo
2. *Едда*. URL: <https://www.worldhistory.org/trans/uk/1-15803/>
3. *Еліаде, М.* Пошуки. Історія та смисл в релігії / Пер. з англ. Анни Марії Басаурі Зюзіної. К.: Дух і Літера, 2018. 256 с.
4. *Еліаде, М.* Трактат з історії релігій / Пер. з фр. Олексія Панича. К.: Дух і Літера, 2016. - 520 с.
5. *Єгипетська книга мертвих*. URL: <https://vorobus.com/2020/11/yehypetska-knyha-mertvykh.html>
6. *Завгородній Ю.* Ідея сакрального центру в культурі Київської Русі: XI ст. перша третина XIII ст (до характеристики просторово-часових уявлень): автореф. дис.....канд.філос.наук: 09.00.05 Київ. нац. ун-т ім.Тараса Шевченка. К., 2002. 20 с.
7. *Кун М.А.* Легенди та міфи Стародавньої Греції. К.: N. Terletsky, 2013. 229 с.
8. *Митрополит Іларіон (І. Огієнко).* Дохристиянські вірування українського народу: історично-релігійна монографія. Київ: Обереги, 1992. 424 с.
9. *Пантеон язичницьких богів слов'ян*. URL: <https://spadok.org.ua/davni-viruvannya/panteon-yazychnytskykh-bogiv>
10. *Предко О.І.* Арсен Річинський про українську релігійну свідомість: особливості та сьогоденні рецепції //Матеріали XI Річинських читань «Арсен Річинський - життя в ім'я людей та України», присвячених 130-й річниці від дня народження Арсена Річинського: наук. зб. / за ред. О.Сагана П.Мазура, В.Кучерука. Ізяслав. 2022. С.58-63.
11. *Предко О. І.* Вирій // Велика українська енциклопедія. URL: <https://vue.gov.ua/Вирій>
12. *Предко О.І.* Вплив античної філософії на антропологічне вчення отців та вчителів Церкви // Софія.Гуманітарно-релігієзнавчий вісник. 2016. №3(7). С.36-39.
13. *Предко О.І., Предко Д.Є.* Формування феномена «безпека»: особливості міфо-релігійних контекстів // Софія. Гуманітарно-релігієзнавчий вісник. №2 (18).2021. С.35-39.
14. *Теогонія Гесіода (Про походження богів)*. URL: <https://tureligious.com.ua/teohoniya-hesioda-pro-rohodzhennya-bohiv/>
15. *Усенко О.В.* Проблема давньоруського язичництва в українській та російській історіографії другої половини XVIII-XX ст.: дис. ...канд.іст. наук: 07.00.06. Дніпро, 2016. 220 с. URL: https://www.dnu.dp.ua/docs/ndc/dissertations/D08.051.14/dissertation_58827f03dbc75.pdf
16. *Eliade M. A.* History of Religious Ideas, Volume 1: From the Stone Age to the Eleusinian Mysteries Publisher: University of Chicago Press, 1981.508 p.
17. *Predko O. I.* Religious faith: existential anthropological meanings // Anthropological Measurements of Philosophical Research. 2019. №16. P. 33-42.

Додаткова:

1. *Богдановський І. В.* Відновлення національно-духовних традицій в сучасному язичництві // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. К. : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2012. С. 8-11.
2. *Месопотамія: історія, місцезнаходження, економіка, релігія, культура*. URL: <https://uk.warbletoncouncil.org/cultura-mesopotamica-2620>
3. *Колодний А.* Язичництво і неоязичництво // Релігійна панорама. 2007. № 3. С. 72-78.
4. *Костомаров М.* Слов'янська міфологія К.: ФОП Стебеляк, 2014. 200 с.
5. *Лозко Г. С.* Пробуджена Енея. Європейський етнорелігійний ренесанс Харків : Див, 2006. 468 с.
6. *Предко Д. Є.* Вільгельм Вундт про сутність психології народів // Сучасні методика, інновації та досвід практичного застосування у сфері суспільних наук. Міжнародна науково-практична конференція (20–21 жовтня 2017 р.). Люблін, 2017. С. 78 -80.

7. *Предко О.І.* Міфи та стереотипи як конструкти ідеологем // Ідеологія в сучасному світі. Науково-практична конференція. 19-20 жовтня 2011 року. К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2011. С.191-192.
8. *Предко О.І.* Духовність: сутність та основні смисли // Філософія саду і садівництва в світовій культурі: джерела та новітні інтерпретації: За заг. ред. Л. В. Машковської. Умань: ВПЦ «Візаві», 2019. С.125-132.
9. *Предко О.І.* Молитва як діалог людини та Бога // Софія. Гуманітарно-релігієзнавчий вісник. 2019. №1(13). С.42-46.
10. *Jacobsen Thorkild.* The Treasures of Darkness: A History of Mesopotamian Religion. Yale University Press; Revised ed. Edition, 1978. 282 p.
11. *Looper M. G.* To be like gods: Dance in ancient Maya civilization. Austin: University of Texas Press, 2009. 326 p.
12. *Pennick N. A.* History of Pagan Europe. Publisher: Routledge; 1st edition. 1997. 280 p.
13. *Predko D., Predko O.* Imperatives of Spirituality: Essence and Key Meanings. Beytulhikme An International Journal of Philosophy. 2020. № 10(1). P.69-78.
14. *Predko M.* Myths and Stereotypes as Components of Political Technologies // «The Days of Science of the Faculty of Philosophy – 2022», International Scientific Conference (2022; Kyiv). International Scientific Conference «The Days of Science of the Faculty of Philosophy – 2022» [Abstracts] / Ed. board: A. Konverskyi [and other]. Kyiv: Publishing center «Kyiv University», 2022. P.333-337.
15. *Woodring K.* The Role of Religion in Ancient Civilizations: Select Readings. Cognella Academic Publishing, 2021. 326 p.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА II семестр:

Основна (базова):

1. Академічне релігієзнавство. Підручник./ За наук. ред. А.М. Колодного. – К., 2000.
2. Авеста (переклад 1861 – 1996). – СПб., 1997.
3. Конфуцій. Афоризми та вислови. – Харків: Віват, 2018
4. Крижанівський О.П. Історія Стародавнього Сходу. - К. 2002
https://chtyvo.org.ua/authors/Kryzhanivskyi_Oleh/Istoriia_Starodavnoho_Skhodu/
5. Лао Дзи. Дао де Цзин. – Харків: Фоліо, 2020
6. Японська література – Хрестоматія. Т. 1 (708 ст.). Кодзікі (Уривки) Історико-міфологічний літопис. Упорядники: Бондаренко І.П., Осадча Ю.В. – Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2010. – 562 с.
7. Закони Ману. https://shron1.chtyvo.org.ua/Davnioindiiska_kultura/Zakony_Man.pdf?
8. Тора. – Єрусалим, 1992
9. Лубський В.І., Лубська М.В. Історія релігій. – К., 2004.
10. Упанішади. – Львів, 1999.

II. Додаткова:

1. Дисциплінарне релігієзнавство. Навчальний посібник / За ред. А. Колодного. – К., 2010.
2. Історія релігії в Україні. (за ред. А.І. Колодного). – К., 1999.

3. Харьковщенко Є.А. Релігієзнавство. – К., 2013.
4. Элиаде М. Йога. Свобода и бессмертие. – К.: София, 2000.
5. Еліаде М. Трактат з історії релігії. _ К., Дух і Літера, 2016
6. The Encyclopedia of Religion. Second edition /Ed. by J.Jones. Thomson Gale, 2005. – Vol. 1 – 14.
7. Don Joseph. Jewish Mysticism. General characteristics and comparative studies. – New Jersey, Jerusalem, 1999. – 311 p.
8. Neusner J. The historical event as a cultural indicator: History and theory. - Middletown, 1991 Vol. 30, № 2. – P. 136-152